

RAPPORT

Medborgardialog i Svalövs kommun
2010

Fokusgrupper – vad är kvalitet i skolan för dig?

Foto Maria Pålsson

Svalövs kommun
Välfärdsberedningen
Maj 2010

SVALÖVS KOMMUN

Innehåll

Sammanfattning	3
Bakgrund och syfte	4
Metod	4
Deltagare	5

Rapport

Förberedelser	6
Genomförande	7
Utvärdering av metoden	8
Resultat	9
Analys och slutsatser	10
Hur går vi vidare?	13

Bilagor (resultat fokusgrupper)

Svalövs tätort – föräldrar	1
Röstånga/Kågeröd – föräldrar	2
Linåkerskolan – föräldrar	3
Billeberga – föräldrar	4
Montessori – föräldrar	5
Teckomatorp – föräldrar	6
Teckomatorp – elever	7
Svalövs tätort – elever	8
Billeberga – elever	9
Montessori – elever	10
Kågeröd/Röstånga – elever	11
Linåkerskolan – elever	12
Sammanfattning; alla föräldragrupper	13
Sammanfattning; alla elevgrupper	14

Sammanfattning

Välfärdsberedningen har under våren 2010 valt att använda metoden fokusgrupp vid tolv tillfällen och ställa frågan - vad är kvalitet i skolan för dig? Detta är gjort till föräldrar, elever och övriga intresserade i Svalövs kommun.

Fokusgrupp är en konsultationsmetod, ett kartlägningsverktyg där man utgår från en frågeställning som tagits fram av förvaltningen och godkänts av de förtroendevalda och där medborgarna får identifiera och värdera viktiga faktorer i en viss fråga.

Syfte

- att få en uppfattning om medborgares syn på vad upplevd kvalitet i skolan är (till skillnad från meritvärden, nationella prov m.m.)
- att ge möjlighet för Svalövs kommuns förtroendevalda i fullmäktigeberedningarna att möta medborgare

Mål

- att få ett underlag vad gäller medborgares syn på upplevd kvalitet i skolan som kan användas i kommunens utvecklingsarbete framöver
- att prova metoden fokusgrupp för medborgardialog

Resultat och slutsatser

Syftet och målen med dialogerna anses uppfyllda. Deltagarna var nöjda med dialogerna och positiva till att träffa politiker på sin egen "hemmaplan". Genom dialogerna har beredningsledamöterna fått en uppfattning om medborgares syn på upplevd kvalitet i skolan.

Det har genom kvalitetskartorna arbetats fram ett underlag för vad medborgare tycker är viktigt i skolan. Vissa återkommande kvalitetsfaktorer har framkommit i de olika föräldragrupperna. Mjuka värden anses viktigare än hårda värden. Det har även framkommit skillnader i kvalitetsfaktorer områdena emellan och mellan föräldrars och elevers bedömning.

Ledamöter som deltagit har upplevt dialogerna som ett nytt, positivt och inspirerande arbetssätt. Eventuella rädslor för det nya sättet att arbeta på har i många fall bytts ut mot stärkt självförtroende och glädje över att tillsammans ha tagit ett steg närmre en positiv dialog med medborgarna.

Inledning

Bakgrund

Önskan att utveckla demokratin i Svalövs kommun var en viktig drivkraft vid den omorganisation som beslutades 2009. För att möta framtida utmaningar krävs medborgerlig förankring och medverkan.

Avvägningar och prioriteringar sker bäst nära medborgarna. I linje med detta har kommunfullmäktige i Svalövs kommun lagt fast att samtliga beredningar ska prioritera ett systematiskt arbete med att utveckla dialogen med medborgarna.

Syfte och mål med dialogerna

- att få en uppfattning om medborgares syn på vad upplevd kvalitet i skolan är (till skillnad från meritvärden, nationella prov m.m.)
- att ge möjlighet för Svalövs kommuns förtroendevalda i fullmäktigeberedningarna att möta medborgare
- att få ett underlag vad gäller medborgarnas syn på upplevd kvalitet i skolan som kan användas i kommunens utvecklingsarbete framöver
- att prova metoden fokusgrupp för medborgardialog

Metod

Fokusgrupp

Fokusgrupp är en konsultationsmetod, ett kartläggningsverktyg där man utgår från ett underlag som tagits fram av förvaltningen och godkänts av de förtroendevalda och där medborgarna t.ex. får identifiera och värdera viktiga faktorer i en viss fråga.

Fokusgrupper ska arrangeras tidigt i en dialogprocess och är en enkel och snabb metod som ger mycket information.

Exempel på frågeställning kan vara;

”Vad tycker du är viktigt att prioritera i kommunens/landstingets budget nästa år?”

Om behov finns av mer kvalitativ information/kunskap, kan t.ex. frågeställningen vara;

”Vad är viktigt för att du skall tycka det är hög kvalitet i förskolan?”

Man bjuder in 6 -12 deltagare och genomför minst 3-4 olika fokusgrupper. Ju fler fokusgrupper man har desto bredare underlag.

Deltagare

I första omgången bjöds föräldrar in till sex olika fokusgrupper. Den öppna annonserade inbjudan i Lokaltidningen, på webben samt på intranätet gav även möjlighet för andra intresserade att delta. Kvinnor var i majoritet när det gäller deltagandet på fokusgrupper för föräldrar.

I omgång två bjöds elever från åk 4 upp till åk 9 in att delta. Här deltog flickor och pojkar blandat.

Föräldradyalog på
Billehögskolan i Billeberga

Kvalitetskartan arbetas fram
av elever på Parkskolan i
Teckomatorp

Rapport

Förberedelser

Välfärdsberedningen fick information om fokusgruppsmetoden av kommunens tjänstemän. Metoden har tidigare använts med anledning av framtagandet av kommunens kvalitetsgarantier och var ett verktyg som därmed redan var beprövat och utvärderat. Ledamöterna i beredningen fick även själv prova på modellen på ett av beredningsmötena för att stärkas i sin nya politikerroll och själv fundera på vad kvalitet i skolan är. Modellen som valdes var något mer förenklad än den modell som användes vid framtagandet av kvalitetsgarantierna.

Beredningen utsåg två ansvariga för att hålla i varje fokusgrupp. En eller två ersättare för varje tillfälle valdes också ut. Deras uppgift var att lyssna in under mötet och att gå in som ansvarig vid eventuell sjukdom.

På ett annat beredningsmöte, innan dialogerna, diskuterade beredningsledamöterna sin nya roll och gick igenom fokusgruppsmetoden så att de skulle känna sig bekväma med uppgiften att leda och skriva. Tjänstemännen som deltog på det mötet spred ut sig i grupperna och stöttade med råd och tips. En lathund skickades ut till berörda politiker där råd och tips gällande mötesförberedelser, genomförande av möte och efterarbete togs upp.

Kontakter togs därefter med verksamhetscheferna på alla skolor i kommunen. Verksamhetscheferna fick i uppdrag att ordna lokaler, ev. fika samt bjuda in deltagare till fokusgrupperna. Annons gick ut i Svalövs Lokaltidning, där beredningen bjöd in till dialog med föräldrar. Dialogerna kommunicerades även på Svalövswebben samt på kommunens intranät. Elever bjöds in via elevråd och via personalens arbetslag.

För att förtydliga politikernas nya roll inköptes svarta tröjor att bära på dialogmötena. Detta för att tydligt visa att politikerna deltog som företrädare för Svalövs kommun och inte som företrädare för ett visst politiskt parti.

Genomförande

Under ledning av de två ansvariga beredningsledamöterna genomfördes fokusgrupperna och varje grupp arbetade fram en kvalitetskarta på en stor whiteboard utifrån en enda fråga;

”Vad är kvalitet i skolan för dig?”

En av politikerna ledde mötet och en var sekreterare. Tjänstemännen skrev rent kvalitetskarta när gruppen var klar med sitt resultat.

Fokusgruppsmetoden är strukturerad och innebär att alla deltagare får komma till tals i tur och ordning i olika omgångar. Deltagarna får även vara aktiva under dialogen och skriva poäng/värdera betydelsen av det som framkommit som kvalitetsfaktorer. En ”produkt” i form av kvalitetskarta som skapas på mötet ger ett trovärdigt intryck.

När fokusgruppen var avslutad frågade ledamöterna om medborgarna var nöjda med mötet. Då bjöds även deltagarna in att fråga eller diskutera andra för deltagarna viktiga frågeställningar. Övriga frågor noterades av tjänstemännen som även hjälpte till att svara på frågor.

Vad framkom på dialogmötena?

På Röstängadialogen för föräldrar var upphandling av mat i fokus för de som kom. En aktuell fråga som väckte många känslor.

En reflektion från en ledamot i välfärdsberedningen, i detta sammanhang, var att medborgare är vana vid att en dialog ska ske på ett bestämt vis. Medborgare i Svalövs kommun har tidigare erbjudits att delta på öppna möten och förhåller sig då till detta även när en ny dialogmodell såsom fokusgrupp erbjuds.

En fråga som togs upp bland många av eleverna och som skapar ett engagemang är skolmaten. Det är även intressant att notera de äldsta elevernas klara insikt när det gäller betydelsen av bra lärare i skolan. 44 % av de utdelade poängen i Linåkerskolans resultat lades på kriteriet lärare. Detta är en aktuell och debatterad fråga. Regeringen lade nyligen ett förslag om lärarlegitimation med införande 2012 för att stärka kvaliteten i skolan.

De vuxna medborgarna på alla fokusgrupperna var noga med att poängtera vikten av att beredningsledamöterna verkligen använder sig av det som framkommit på fokusgrupperna samt kommunicerar hur det fortsatta arbetet ska ske och hur kvalitetskartorna ska användas.

På Linåkerskolan framfördes synpunkter från deltagarna i föräldragruppen gällande dålig framförhållning från skolans sida när det gällde inbjudan till dialogen. Röstångadeltagarna undrade varför inte Kågeröd fick sitt eget möte. Kågerödsföräldrarna var inbjudna till mötet i Röstånga via skolan men ingen kom. Vi tog till oss av dessa synpunkter och lade därefter elevernas dialog i Kågeröd.

En del av de deltagande föräldrarna i våra dialoger lyfte frågan ”hur ska vi kunna bli bättre på att engagera folk så att fler kommer på dialogerna”? När det gäller detta kan noteras att modellen ”fokusgrupp” inte går att jämföras med t.ex. ”öppet hus” där förväntningarna på ett högt deltagarantal finns. En ideal fokusgrupp består av 6-12 deltagare och det målet är uppfyllt på alla genomförda fokusgrupper utom en föräldradiolog där bara tre personer deltog.

Utvärdering av metoden

Under välfärdsberedningens möte i april utvärderade ledamöterna metoden fokusgrupp med utgångspunkt från de reflektionsfrågor efter genomförd dialog som kommer att vara en del i handboken för förtroendevalda.

Välfärdsberedningen tycker att metoden fokusgrupp har varit ett bra stöd för alla som deltog i dialogen. Den har upplevts som strukturerad och den har gett alla närvarande medborgare möjlighet att komma till tals på ett bra sätt.

Det är positivt att verksamhetschefer är deltagande på de dialoger som arrangeras med huvudsaklig roll att lyssna in. Verksamhetscheferna var representerade på alla fokusgrupper med föräldrar, men saknades på några av våra elevdialoger.

Processen kring dialogerna har krävt att berörda tjänstemän avsatt arbetstid för planering, genomförande, uppföljning och utvärdering. För att skapa en hanterbar situation och rimlig arbetsbörda vad gäller detta har det funnits behov av att tre tjänstemän alternerat under de tolv fokusgruppernas genomförande.

Verksamhetscheferna har funnit dialogerna intressanta och givande att lyssna på. De har gett inspiration till att själva prova metoden och man har funnit det positivt att få möta våra politiker.

Våra deltagande medborgare har sett metoden som en bra väg att komma till tals och man har poängterat vikten av att resultatet används.

Resultat

Vissa återkommande kvalitetsfaktorer har framkommit i de olika föräldragrupperna som t.ex. glädje, trygghet, individuella behov, kompetens hos personalen och värdegrundsarbete. Mjuka värden prioriteras högre än hårda. Se bilaga 13. Både politiker och verksamhetschefer uttryckte det som att mjuka värden är en förutsättning för att nå resultat och högre meritvärden (s k hårda värden).

Återkommande faktorer i elevgrupperna är bl.a. bra lärare, goda kamratrelationer, ingen mobbning, skolmaten, arbetsro, lärande miljö, fin och ren ute – och innemiljö samt elevpåverkan/medbestämmande. Se bilaga 14.

Resultaten av de *enskilda* fokusgrupperna (kvalitetskartor) kan ses genom att gå in på länkarna nedan. Dessa bifogas även denna rapport. Se länk/bilaga 1-12.

En *sammanfattning* av resultaten vid fokusgrupper med *föräldrar samt övriga intresserade*; se länk/bilaga 13.

En *sammanfattning* av resultaten vid fokusgrupper med *elever*; se länk/bilaga 14.

Länk/bilaga 1	Svalövs tätort; föräldrar
Länk/bilaga 2	Röstånga/Kågeröd; föräldrar
Länk/bilaga 3	Linåkerskolan; föräldrar
Länk/bilaga 4	Billeberga; föräldrar
Länk/bilaga 5	Montessori; Onsjöskolan föräldrar
Länk/bilaga 6	Teckomatorp föräldrar
Länk/bilaga 7	Teckomatorp; elever
Länk/bilaga 8	Svalövs tätort; elever
Länk/bilaga 9	Billeberga; elever
Länk/bilaga 10	Montessori; Onsjöskolan elever
Länk/bilaga 11	Kågeröd/Röstånga; elever
Länk/bilaga 12	Linåkerskolan; elever
Länk/bilaga 13	Sammanfattning; alla föräldragrupper
Länk/bilaga 14	Sammanfattning; alla elevgrupper

Är målen uppfyllda?

Målen med medborgardialogerna bedöms som uppfyllda. Deltagande medborgare har varit nöjda när de lämnat våra möten.

Genom dialogerna har beredningsledamöterna fått en uppfattning om medborgares syn på upplevd kvalitet i skolan.

Efter tolv genomförda fokusgrupper med sammanlagt 126 medborgare, 56 deltagande föräldrar/vuxna samt 71 elever, har tolv kvalitetskartor arbetats fram och vi har fått ett bra underlag för vad medborgare tycker är viktigt i skolan.

Beredningsledamöterna har fått möjlighet att möta medborgare på deras "hemmaplan".

Analys och slutsatser

Det var till stor del s.k. "engagerade skolföräldrar" som kom på dialogerna. Valfärdsberedningen har haft en diskussion kring om det är bra eller dåligt. Ville vi ha en mer blandad grupp, och i så fall, hur ska vi då bjuda in och få dem att komma?

Fokusgruppsmetoden uppfattades av deltagande medborgare överlag som ett bra sätt att få framföra sina synpunkter. Alla kom till tals och allas synpunkter var viktiga. Återkoppling skedde direkt genom att kvalitetskartan skickades via e-post till deltagarna inom ett par dagar efter mötet.

Deltagarna, både vuxna och barn, var positiva till att träffa politiker på sin egen "hemmaplan". Det fanns olika förväntningar hos deltagarna på fokusgrupper för föräldrar kring vad mötet egentligen skulle handla om medan eleverna var relativt väl förberedda på vad som väntade.

Det är viktigt att tänka på att olika rubriker/kvalitetsfaktorer som kommit upp kan tolkas på olika sätt beroende på vad man lägger in i orden. Vi kan därför behöva resonera vidare kring vad de olika kvalitetsfaktorerna verkligen står för och hur man rent praktiskt ska kunna använda dem i framtida beslutsunderlag.

##

Analys av fokusgrupperna fanns på dagordningen till valfärdsberedningens möte den 24 maj. Under mötet gjorde beredningsledamöterna följande reflektioner.

Dialogerna upplevdes av deltagande ledamöter som mycket givande. Eleverna var trevliga och de tyckte det var positivt att möta politiker. Det är intressant att höra vad barn och ungdomar tycker. Eleverna framförde kloka synpunkter och bra förslag på lösningar i olika frågor.

Även de tjänstemän som deltagit uttryckte entusiasm över de möten som arrangerats. Dialogerna var ett bra exempel på att träna demokrati. Eleverna har en klar bild av vad de förväntar sig och vad de anser viktigast i skolan. Eleverna tycker om att bli lyssnade på.

Ledamöterna delades in i två grupper för att diskutera resultatet av kvalitetskartorna;

- Vad kan vi utläsa av elevresultaten?
- Vad kan vi utläsa av föräldrareultatet?

Följande kvalitetsfaktorer utkristalliserades som viktigast i de två arbetsgrupperna

Elever

Undervisning	Arbetsro Roligt Kortare skoldag Bra lärare
Miljö	Skolgård Utrustning Samordning arbetslag
Social miljö	Anti-mobbning Kompisar Trivsel/trivsamt miljö Trygghet
Mat	Ätbar Näringsrik

Föräldrar

Personal	Kompetens Engagemang Förebild
Miljö	Arbetsro Trygghet Bra arbetsförhållanden God arbetsmiljö
Pedagogik	Individuella/speciella behov Resultat Glädje
Organisation	Planering

Mjuka värden prioriteras högre än hårda värden (resultat, meritvärden m.m.) En slutsats i beredningens följande diskussion är att det kan bero på att medborgarna ser de mjuka värdena som en viktig bas och utgångspunkt för att skapa bra resultat.

Vad har processen gett oss i beredningen?

Dialogerna har förstärkt det vi anade var viktigt. Vi har fått det bekräftat.

Vi har i dialogerna varit politiker och inte företrädare för de politiska partierna.

Vi har förstått att det är viktigt för medborgarna att vi återkopplar fortsatt arbete och resultat. Därför kommer rapporten om dialogerna samt alla kvalitetskartor att läggas ut för läsning på webben.

Kvalitetskartorna som utarbetats blir ett underlag när vi utformar Svalövs nästa skolplan.

Vi kommer att följa mallen ”ett ärendes gång” som finns som bilaga 3 i vår handbok för dialog som tagits fram för beredningarnas förtroendevalda.

Vi är rädda för att arbetet i beredningen bantas/”skalas av” i den politiska processen, så att det inte blir något kvar av allt det arbete som beredningen lagt ner.

##

Ledamöter som deltagit har upplevt dialogerna som ett nytt, positivt och inspirerande arbetssätt. Eventuella rädslor för det nya sättet att arbeta på har i många fall bytts ut mot stärkt självförtroende och glädje över att tillsammans ha tagit ett steg närmre en positiv dialog med medborgarna.

Beredningsledamöterna har fått möjlighet att träna på sin nya roll och har fått med beröm godkänt för sina insatser av både medborgarna som deltog och av tjänstemännen.

Verksamhetscheferna har funnit det intressant att sitta med och lyssna under fokusgrupperna. De har tagit del av kvalitetskartorna, i sin ledningsgrupp tolkat resultatet och funderat på hur de ska kunna använda dessa i sina verksamheter framöver. Några rektorer har använt fokusgruppsmetoden med ledningsgruppen på sin skola gällande strukturutredningen av Svalövs tätort och tycker att metoden fungerade mycket bra.

När det gäller målet att finna olika system/metoder för medborgarkontakter så har nu en av många metoder provats. Arbetet med fokusgrupper har även tagit ledamöter och tjänstemän genom en process som är värdefull i framtida dialogarbete.

När vi fått se resultatet av kvalitetskartorna återstår att fråga;

Har vi i Svalövs kommun fokus på de rubriker som anses vara viktigast av våra deltagande medborgare?”

Hur kan vi använda resultatet i framtida beslut?”

Sammanfattningsvis kan sägas att ett steg tagits i processen gällande medborgardialog. Mycket hårt arbete återstår och för att lyckas krävs kreativitet, mod att våga prova nya arbetssätt och att utmana gamla rutiner.

Hur går vi vidare?

Under processens gång, parallellt med dialogerna, har även producerats en handbok för förtroendevalda i beredningarna. Denna ska vara ett underlag för diskussion om dialog och användas som ett verktyg i medborgardialogen framöver.

Handboken innehåller bl.a. ”Reflektionsfrågor inför dialog” och ”Reflektionsfrågor efter genomförd dialog”. Vårdförberedningen har använt sig av reflektionsfrågor efter genomförd dialog för att utvärdera fokusgrupperna.

Politiker har tillsammans med tjänstemännen arrangerat uppföljningsmöten samt olika seminarier som varit ett stöd i arbetet med dialogerna. Detta ska fortsätta framledes.

Resultatet av kvalitetskartorna och denna rapport har kopplas till brukarenkäter för förskola/skola och ska vara ett underlag i kommunens framtida kvalitets - och kundvalsarbete såsom kommande skolplan i Svalövs kommun.

Nästa steg kan vara, att genom webben, fråga medborgarna i Svalövs kommun vad de önskar att ha dialog om 2011.

Löpande information om medborgardialog kommer att läggas ut på webben. Det finns planer på att medborgarna, på webben, ska kunna skriva kommentarer och ha synpunkter på informationen.

Claes Hallberg
Vårdförberedningen
100531

SVALÖVS KOMMUN

Svalövs kommun, 268 80 Svalöv
Tel: 0418 – 47 50 00, Fax 0418 – 47 50 26, E-post: info@svalov.se
www.svalov.se